

ДОКУМЕНТИ

Звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції у 2012 році

Відповідно до статті 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики, яким тимчасово визначено Міністерство юстиції згідно з Указом Президента України від 5 жовтня 2011 року № 964, щороку готує та оприлюднює звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції.

У зв'язку з цим Міністерством юстиції України на підставі інформації, що надійшла від міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих держадміністрацій та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, підготовлено Звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції, у якому відображені такі відомості:

- 1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;
- 2) узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;
- 3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;
- 4) результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції;
- 5) інформація про стан реалізації визначеної Президентом України антикорупційної стратегії.

1. Статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є органи прокуратури, спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, податкової міліції, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. Законом України від 13 березня 2012 року № 4496-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Митного кодексу України» до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції також віднесено підрозділи внутрішньої безпеки митних органів.

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень.

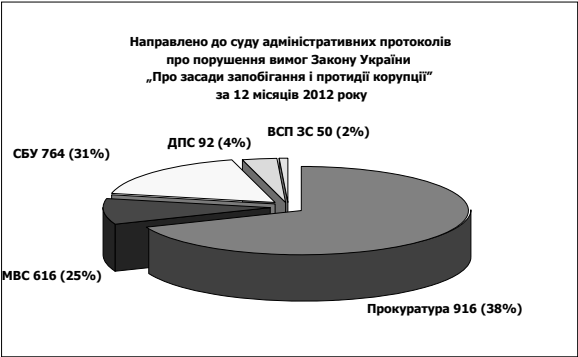
Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.

Для забезпечення належної координаційної діяльності правоохоронних органів в цьому напрямі Генеральною прокуратурою України видано наказ від 04 травня 2012 року №1/Ігн «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією», згідно з яким таку діяльність визначено одним із головних пріоритетів у роботі прокурорів усіх рівнів.

Спільним наказом Генерального прокурора України і керівників правоохоронних органів від 26 квітня 2012 року № 43/375/166/353/284/241/290/256 затверджено Положення про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією і відповідно до відомчого наказу від 23 серпня 2012 року № 73 утворено постійно діючу робочу групу з питань підготовки та проведення координаційних нарад, організації та контролю виконання прийнятих ними рішень, до складу якої увійшли керівники правоохоронних органів і їх галузевих підрозділів.

Внаслідок вжитих організаційних заходів та посилення прокурорського нагляду забезпечено протидію корупції і хабарництва кримінально-правовими засобами.

За результатами діяльності у 2012 році спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції до суду направлено **2438 протоколів про адміністративні корупційні правопорушення.**

В цілому органами внутрішніх справ складено протоколи про адміністративні корупційні правопорушення щодо 605 осіб, органами Служби безпеки України – щодо 769 осіб, органами Державної податкової служби України – щодо 92 осіб, органами Військової служби правопорядку у Збройних Силах України – щодо 50 осіб.

За результатами направлених до суду протоколів про адміністративні корупційні правопорушення до відповідальності притягнуто **1987 осіб**, на яких накладено штрафи на загальну суму **2 104 066 грн.**

Інформація про притягнутих до адміністративної відповідальності за категоріями осіб:		
Суб'єкти відповідальності		Кількість осіб
Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;		—
народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;		227
державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;		537
військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань;		135
судді та інші службові особи судової гілки влади;		2
службові особи і працівники органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, податкової міліції;		289

службові особи і працівники органів прокуратури, Служби безпеки України, митної служби, державної податкової служби;	89
члени Центральної виборчої комісії;	1
посадові та службові особи інших органів державної влади;	246
посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету;	235
особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи в установлених законом випадках);	78
посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, в тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи, які уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному до судового;	—
посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів;	—
особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або особи, спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, відповідно до закону;	133
посадові особи юридичних осіб, фізичні особи – у разі одержання від них особами, зазначеними в пунктах 1, 2 частини першої цієї статті, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди	101

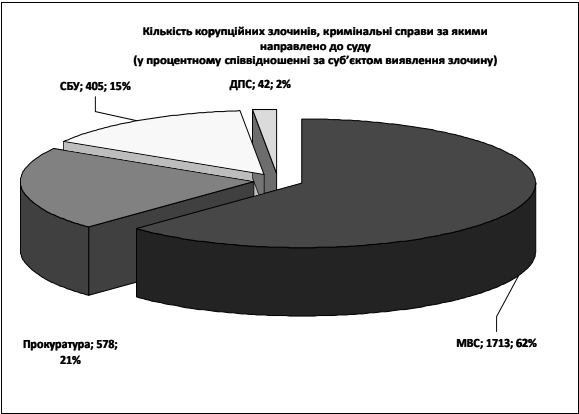
Інформація про притягнутих до адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення за сферами діяльності:

Сфера діяльності	Кількість осіб
фінансово-кредитна система	3
банківська система	1
паливно-енергетичний комплекс	20
агропромисловий комплекс	40
освіта	137
охорона здоров'я	158
транспорт	40
підприємства оборонно-промислового комплексу	6
бюджетна	193
земельні відносини	51
приватизаційна	2
охорона довкілля	72

Інформація про притягнутих до адміністративної відповідальності за статтями КУпАП:

Статті КУпАП	Кількість осіб
порушення обмежень щодо використання службового становища (ст. 172-2)	1150
пропозиція або надання неправомірної вигоди (ст. 172-3)	109
порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172-4)	207
порушення встановлених законом обмежень щодо одержання дарунка (пожертви) (ст. 172-5)	24
порушення вимог фінансового контролю (ст. 172-6)	330
порушення вимог щодо повідомлення про конфлікт інтересів (ст. 172-7)	83
незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (ст. 172-8)	14
невжиття заходів щодо протидії корупції (ст. 172-9)	13

У 2012 році до суду направлено кримінальні справи про **2740 корупційних злочинів.**

Так, слідчими **органів прокуратури** до суду направлено 1790 кримінальних справ стосовно 2189 обвинувачених, які вчинили 2566 корупційних злочинів.

Третина направлених до суду справ цієї категорії – про одержання хабарів (889).

Крім того, до суду з обвинувальними актами спрямовано 365 справ про зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України), 164 справи про привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (чч. 2 – 5 ст. 191 КК України), 81

справу про комерційний підкуп службової особи юридичної особи приватного права (ст. 368³ КК України), 62 справи за фактами перевищення влади або службових повноважень (ст. 365 КК України) тощо.

Зусилля слідчих та прокурорів спрямовувалися передусім на виявлення корупційних злочинів, вчинених посадовцями вищих категорій, в органах влади і місцевого самоврядування, у правоохоронних та контролюючих органах.

Зокрема, до кримінальної відповідальності притягнуто 86 службових осіб районних (у тому числі 10 голів) та 33 – обласних державних адміністрацій.

У 2012 році завершено розслідування кримінальних справ за обвинуваченням 273 співробітників міліції, 71 – державної податкової служби та 17 – податкової міліції, 67 – державної кримінально-виконавчої служби, 69 – митної служби, 29 – органів цивільного захисту, 16 – прикордонної служби, 9 працівників прокуратури та 12 – служби безпеки, 94 – Збройних Сил України та 29 – підрозділів цивільного захисту.

Органами прокуратури торік порушено 32 кримінальні справи стосовно 35 представників судової гілки влади. За результатами проведення досудового слідства до суду спрямовано справи за обвинуваченням 31 судді (в тому числі голови одного апеляційного та 4 районних судів), двох помічників суддів та керівника апарату суду.

Відділом Генеральної прокуратури України з розслідування злочинів щодо корупційних діянь порушено 57 кримінальних справ за одержання хабарів, загальна сума яких становить майже 13 млн. грн, та накладено арешт на майно обвинувачених на суму 7,8 млн грн. 41 кримінальну справу щодо 93 обвинувачених за вказаний період скеровано до суду для розгляду по суті.

У провадженні слідчих Головного управління з розслідування особливо важливих справ перебувало 14 кримінальних справ про злочини з ознаками корупції, з яких 5 спрямовано до суду.

Категорії службовців, притягнутих до кримінальної відповідальності за вчинення корупційних злочинів

№	категорії службовців	2012 рік
1	депутати обласної ради	1
2	народні депутати України	0
3	місцевого самоврядування	284
4	райдержадміністрації	86
5	облдержадміністрації	33
6	прокуратури	9
7	Служби безпеки України	12
8	державної податкової служби	71
9	податкової міліції	17
10	митної служби	69
11	органів внутрішніх справ	264
12	професійні судді	31

За результатами вжитих **органами внутрішніх справ** упродовж 2012 року практичних заходів направлено до суду кримінальні справи за вчинення 1713 злочинів з ознаками кримінальної корупції, з них 904 – одержання хабарів (ст. 368 КК України), 155 – привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України), 239 – зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України), 41 – перевищення влади або службових повноважень (ст. 365 КК України), 72 – службове підроблення (ст. 366 КК України).

При цьому у справах про виявлені органами внутрішніх справ злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, винесено постанови про пред'явлення обвинувачення стосовно 5535 осіб.

Закінчені розслідування органами внутрішніх справ		
Статті КК України		Кількість справ
ст. 364 ¹ (зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права)		23
ст. 365 ² (зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги)		5
368 ² (незаконне збагачення)		5
ст. 368 ³ (комерційний підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми)		71
ст. 368 ⁴ (підкуп особи, яка надає публічні послуги)		10
ст. 369 ² (зловживання впливом)		27

За підсумками 2012 року за матеріалами органів внутрішніх справ до відповідальності за скоєння зазначеної категорії злочинів притягнуто 1291 особу, в тому числі 718 – за хабарництво (або 55,6%), з них:

- державні службовці – 222 (140 – за хабарництво);
- службові особи держадміністрацій – 84 (49 – за хабарництво);
- депутати місцевих рад – 30 (13 – за хабарництво);
- посадові особи місцевого самоврядування 190 (94 – за хабарництво);
- професійні судді –15 (10 – за хабарництво);
- працівники податкової служби – 33;
- працівники митної служби – 17;
- працівники прикордонної служби – 5;
- працівники кримінально-виконавчої служби – 34;
- працівники органів внутрішніх справ –116;
- працівники цивільного захисту – 14;
- військовослужбовці – 22;
- посадовці інших державних органів – 167.

Крім того, притягнуто до відповідальності 77 осіб, які надають публічні послуги, 120 посадових осіб юридичних осіб публічного права та 232 особи, які виконують організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські обов'язки в юридичних особах приватного права.

На Херсонщині ГУБОЗ МВС України спільно з прокуратурою затримали голову райдержадміністрації (держслужбовець 3-ї категорії 5-го рангу), який вимагав і одержав хабар у розмірі 6,9 млн грн від приватного підприємця за винесення розпоряджень про передачу у власність 11-ти громадянам земельних ділянок загальною площею 21 га для ведення особистого господарства.

«На гарячому» затримано також начальника управління облдержадміністрації, який одержав 3,5 млн грн хабара (Донецька область), члена правління акціонерного товариства за хабар у розмірі 305 тис. доларів США (м. Київ) та інших посадовців.

За результатами боротьби з корупцією у судовій гілці влади зареєстровано 52 службових злочини, учинених суддями, з них 33 факти хабарництва, у тому числі затримано голову обласного апеляційного суду (Херсонська область), голів районних судів (Донецька, Житомирська, Полтавська, Сумська області), заступників голів районного (Дніпропетровська область) та міського (Донецька область) судів.

ГУБОЗ МВС України спільно з Генпрокуратурою України викрито голову Апеляційного суду Херсонської області, який одержав 100 тис. доларів США за сприяння у винесенні підлеглими суддями позитивного рішення на користь заявника.

Викрито 13 організованих груп, учасники яких вчинили 86 корупційних злочинів, пов'язаних з розкраданням бюджетних коштів, профінансованих на державні закупівлі вакцин (м. Київ) та санітарних автомобілів (Київська область), подолання наслідків стихійного лиха (Закарпатська, Івано-Франківська, Миколаївська області), виконання дезінфекційних, дезінсекційних та дератизаційних робіт (Вінницька область), виплату субсидій на комунальні послуги (Кіровоградська область), виплату стипендій (Тернопільська

ДОКУМЕНТИ

область), виконання цільових програм (м. Київ), капітальний ремонт електромереж (Донецька область), надання транспортних послуг (Вінницька область) тощо.

У сфері земельних відносин виявлено 6 організованих груп з корумпованими зв'язками, які займалися незаконним відчуженням земель (Луганська, Львівська, Одеська області) та незаконним видобутком корисних копалин без відведення земель (Донецька область), а також хабарництвом у цій сфері (Запорізька область).

На Одещині викрито 3 учасників злочинної групи з корумпованими зв'язками (голова сіпрази, депутат райради, секретар постійної комісії з питань землекористування), які незаконно заволоділи 14 земельними ділянками загальною площею понад 1,24 га вартістю понад 3,8 млн грн та легалізували їх шляхом оформлення на підставних осіб. Накладено арешт на майно обвинувачених вартістю 3,7 млн грн.

На Донеччині викрито 9 учасників злочинної групи з корумпованими зв'язками серед працівників міліції, які створили мережу по збуту психотропних речовин через торговельні місця, обладнані під продаж суміші для калянів. Здобуті гроші витрачалися на закупівлю нових партій наркотиків, придбання земельних ділянок, автомобілів тощо. Вилучено 498 г наркотиків, гроші в сумі 42 тис. грн. Накладено арешт на 2 земельні ділянки в Криму, 4 квартири в м. Донецьку та 5 автомобілів вартістю 4 млн. грн.

Загалом доведено причетність учасників організованих груп до скоєння 195 службових злочинів, у тому числі 29 – пов'язаних з хабарництвом, учинених учасниками 6 організованих груп (Автономна Республіка Крим, Запорізька, Луганська, Львівська, Херсонська області).

Учасники цих груп займалися хабарництвом при вирішенні питань у земельній сфері (Запорізька область), під час оренди водних об'єктів (Автономна Республіка Крим), а також одержували хабарі за прикриття незаконного переміщення вантажів через державний кордон (Луганська область), оформлення документації на розміщення малих архітектурних форм (Луганська область), установлення групи інвалідності (Львівська область) та безперешкодний вилів водних живих ресурсів (Херсонська область).

В Автономній Республіці Крим викрито 4 учасники організованої групи з корумпованими зв'язками (депутат райради), які займалися хабарництвом під час вирішення питань про надання в оренду водних об'єктів. Загальна сума одержаних хабарів становить 50 тис. доларів США. Крім того, фігуранти підбурювали до передачі 80 тис. доларів США посадовим особам райради, райдержадміністрації та Ради міністрів Криму для остаточного вирішення питання про оренду водного об'єкта. Вилучено 119,6 тис. грн готівкою. Накладено арешт на майно обвинувачених вартістю 83,6 тис. грн.

У 2012 році (до втрати чинності Кримінально-процесуальним кодексом України 1960 року) **Службою безпеки України** було викрито 790 злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, у тому числі 260 фактів одержання хабара (ст. 468 КК України). Припинено 204 випадки зловживання владою або службовим становищем, а також 181 факт службового підроблення.

Після набуття чинності новим Кримінальним процесуальним кодексом України Службою безпеки України викрито (грудень 2012 року) 48 злочинів з ознаками корупції, після реєстрації даних про які розпочаті відповідні досудові розслідування.

Слідчими органами Служби безпеки України у 2012 році винесено 38 постанов про притягнення як обвинуваченого за вчинення злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Інформація про кількість винесених постанов слідчими органами Служби безпеки України про притягнення як обвинуваченого за вчинення злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг					
Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»	Статті Кримінального кодексу України				
	364		364-1	365	366
	4.2	4.3	4.2	4.1	4.2
підпункт 1 частини першої статті 4:					
підпункт «а»					
підпункт «б»	3				2
підпункт «в»	8				
підпункт «г»					
підпункт «г»					
підпункт «д»	2				
підпункт «е»		5			
підпункт «є»					
підпункт «ж»					
підпункт 2 частини першої статті 4:					
підпункт «а»	2				3
підпункт «б»				1	
підпункт «в»					
підпункт «г»					
підпункт 3 частини першої статті 4:	2		1		9
підпункт 4 частини першої статті 4:					

У кримінальних справах, порушених за матеріалами підрозділів Управління внутрішньої безпеки **Державної податкової служби України**, у 2012 році судами визнано винними у скоєнні злочинів 17 працівників органів ДПС (у тому числі 11 – за скоєння злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг).

У 2012 році згідно з даними Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, **до дисциплінарної відповідальності** за корупційні правопорушення було притягнуто 37 осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у тому числі державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування – 5, особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ – 17, посадові та службові особи інших органів державної влади – 8, посадові особи юридичних осіб публічного права, які одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету – 7.

Відомості про розмір завданих корупційними правопорушеннями збитків, стан та обсяги їх відшкодування.

Загальна сума збитків, завданих корупційними правопорушеннями, відповідальність за які передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення, у 2012 році становить 1 191 730 грн, з них відшкодовано 706 892 грн, за позовами прокурора 113 356 грн.

Загальна сума збитків, завданих кримінальними корупційними правопорушеннями, становить 577, 8 млн грн, з них 527, 9 млн грн – державним інтересам. Із загальної суми збитків відшкодовано 247,6 млн. грн. З метою забезпечення відшкодування збитків було накладено арешт на майно на суму 550, 7 млн грн.

2. Узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів.

З метою виявлення у проектах нормативно-правових актів норм, що можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення Міністерство юстиції України відповідно до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» проводить антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів. Обов'язковій антикорупційній експертизі підлягають проекти законів України, актів Президента України, інших нормативно-правових актів, що розробляються Кабінетом Міністрів України, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади.

Згідно з наказом Міністерства юстиції України від 20 травня 2010 року № 1085/5 «Питання проведення експертизи на наявність корупційних норм» антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів є невід'ємною частиною правової експертизи і відображається окремим пунктом у висновку Міністерства юстиції за результатами опрацювання відповідного проекту акта.

Антикорупційна експертиза проводиться відповідно до Методології проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, затвердженої наказом Міністерства юстиції від 23 червня 2010 року № 1380/5.

У 2012 році на правову експертизу до Міністерства юстиції надійшло 5 153 проектів нормативно-правових актів.

Під час проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів найчастіше виявлялися недоліки техніко-юридичного характеру, які можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень та які відповідно до згаданої Методології віднесено до корупційних факторів.

Окрім того, в проектах нормативно-правових актів виявлявся такий корупційний фактор, як неналежне визначення функцій, прав, обов'язків органів державної влади та місцевого самоврядування (дискреція), наслідком чого може бути невинуватне встановлення чи надмірне розширення дискреційних повноважень, створення умов для виникнення конфлікту інтересів та можливостей для зловживання наданими повноваженнями.

У переважній більшості усунення зазначених недоліків здійснювалося у ході доопрацювання проектів нормативно-правових актів у рамках застосування такого інструменту, як узгоджувальні процедури, що передбачений Регламентом Кабінету Міністрів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950.

Таким чином, за підсумками 2012 року у висновках Міністерства юстиції за результатами правової експертизи корупційні ризики були відзначені щодо 22 проектів нормативно-правових актів.

Водночас Міністерством юстиції щоквартально для розробників нормативно-правових актів державних органів виконавчої влади проводилися навчання щодо практичного застосування Методології проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, у яких взяли участь 163 особи. Крім того, Інститутом прикладних гуманітарних досліджень організовано та проведено заняття з представниками структурних підрозділів Міністерства юстиції, відповідальних за проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів.

Також Міністерством юстиції підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення здійснення фінансового контролю та урегулювання конфлікту інтересів», яким передбачено вдосконалення процедури проведення антикорупційної експертизи. Зокрема, цим законопроектом, серед іншого, пропонується внести зміни до статті 15 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», поширивши повноваження Міністерства юстиції щодо проведення антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів (законів України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України) згідно із щорічним планом, що затверджується Міністерством юстиції України. Передбачається також визначити обов'язковість розгляду результатів антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів під час прийняття рішення щодо видання (прийняття) відповідного нормативно-правового акта.

Зазначений проект Закону схвалено Урядом та внесено на розгляд Верховної Ради України (№ 2608 від 21 березня 2013 року).

З метою обговорення проблемних моментів використання громадськістю такого інструменту, як антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів, у Представництві ООН в Україні за участю експертів Міністерства юстиції 20 липня 2012 року в рамках проекту «Зміцнення потенціалу державних і недержавних інституцій для підвищення прозорості та доброторядності в Україні» (спільний проект з ПРООН) проведено круглий стіл на тему: «Громадська антикорупційна експертиза: реалії сьогодення, перспективи розвитку». Учасниками заходу напрацьовано низку рекомендацій щодо забезпечення якісного проведення громадськістю такої експертизи.

3. Інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва.

Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції» передбачено створення в центральних органах виконавчої влади підрозділів, які здійснюють заходи із запобігання і виявлення корупційних правопорушень, Типове положення про які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 08 грудня 2009 року № 1422.

Підрозділи з питань запобігання та виявлення корупції створені майже в усіх міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, областях, міських державних адміністраціях, які відповідно до покладених на них повноважень мають забезпечувати виконання вимог Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», указів Президента України та рішень Кабінету Міністрів України з питань посилення протидії корупційним проявам у сфері державної служби.

З метою реалізації державної політики із запобігання та протидії корупції, профілактики та попередження причин та умов, які сприяють проявам корупції та іншим правопорушенням, в органах виконавчої влади затверджено Плани заходів щодо попередження та профілактики корупційних правопорушень.

Запобігання та виявлення конфлікту інтересів

Виявленню конфлікту інтересів та його усуненню підрозділами з питань запобігання та виявлення корупції приділяється особлива увага. Зокрема, в органах юстиції постійно проводиться роз'яснювальна робота щодо обов'язковості повідомлення про наявність конфлікту інтересів та шляхи його врегулювання, як це передбачено Законом України «Про правила етичної поведінки» та Загальними правилами поведінки державного службовця, затвердженими наказом Головного управління державної служби України 04 серпня 2010 року № 214. Активно впроваджується практика прийняття окремими посадовими особами певних рішень під контролем у зв'язку з їх заявами щодо наявності конфлікту інтересів.

Однією з найпоширеніших причин виникнення конфлікту інтересів є порушення обмеження щодо роботи близьких осіб. Відтак підрозділами з питань запобігання та виявлення корупції забезпечується обов'язкове повідомлення державними службовцями відомостей щодо близьких осіб, які працюють в одній сфері та можуть бути в безпосередньому підпорядковані.

Зокрема, Державною службою України з лікарських засобів організована та проведена робота з виявлення та врегулювання конфлікту інтересів у співробітників служби та її територіальних органів. Налагоджено систему декларування конфлікту інтересів працівниками, діяльність яких пов'язана з високим ризиком вчинення корупційних дій (контрольно-інспекційні, регуляторно-дозвільні функції). У декларації про конфлікт інтересів зазначається детальна інформація щодо професійних і особистих інтересів, що можуть вплинути на прийняття рішень такими особами.

Також питанню виявлення можливого конфлікту інтересів відпрацьовувалося під час розгляду звернень громадян, юридичних та фізичних осіб.

Так, наприклад, Харківською обласною державною адміністрацією виявлено та попереджено 3 факти конфлікту інтересів, які виникли в резуль-

таті господарської діяльності між районними державними адміністраціями та суб'єктами господарювання. У зв'язку з цим дві справи скеровано до суду, щодо третьої проведено службове розслідування.

У Міністерстві юстиції та його територіальних органах з метою запобігання можливому виникненню конфлікту інтересів у діяльності працівників видано 2 накази щодо двох спеціалістів апарату Міністерства юстиції та 9 наказів стосовно двадцяти одного працівника територіальних органів юстиції. Згідно з положеннями вказаних наказів врегулювання конфлікту інтересів здійснюється шляхом встановлення контролю за рішеннями, що приймаються такими особами.

Сектором з питань запобігання та виявлення корупції Луганської обласної державної адміністрації розповсюджена Пам'ятка державному службовцю щодо врегулювання конфлікту інтересів.

Виявлення та усунення сприятливих для вчинення корупційних правопорушень ризиків у діяльності посадових і службових осіб

У державних органах постійно здійснюється робота щодо виявлення та усунення умов, сприятливих для вчинення корупційних правопорушень.

Зокрема, протягом 2012 року з метою мінімізації корупційних ризиків в органах державної влади активно залучалися представники підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції до комітетів з проведення закупівель товарів та послуг за державні кошти, конкурсних комісій з прийому на роботу тощо.

Традиційно дозвільна система у сфері господарської діяльності породжує найбільші ризики вчинення корупційних правопорушень. Так, з метою усунення можливості створення корупційних схем наказом Голови Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку затверджено Переліки посад державних службовців центрального апарату та територіальних органів Комісії, які працюють у сферах, де існує високий ризик прояву корупції та План процедурних заходів щодо запобігання проявам корупції у процесі виконання працівниками центрального апарату вказаної Комісії, посади яких віднесено до переліку посад, де існує високий ризик прояву корупції, службових обов'язків на 2013 рік. Зазначеним Планом, серед іншого передбачено здійснення ротатії (періодичне переміщення працівників як по вертикалі, так і по горизонталі) державних службовців, які займають посади, що віднесено до переліку посад, де існує високий ризик прояву корупції.

Профілактика втягування у протиправну діяльність службовців Державної прикордонної служби України забезпечується шляхом запровадження граничних строків перебування на посадах, виконання обов'язків на яких пов'язано з підвищеними корупційними ризиками. Відповідний перелік таких посад затверджено наказом Адміністрації Державної прикордонної служби України, якими також встановлено граничні строки перебування на таких посадах та порядок планової заміни на них, під час якої враховуються моральні, професійні та ділові якості персоналу.

Варіативність служби та кар'єрного зростання офіцерів Державної прикордонної служби України забезпечується коригуванням складу кадрового резерву на керівні посади та під час планової заміни на посадах. Протягом 2012 року на інші посади в порядку заміни переміщено 844 особи (279 офіцерів та 565 сержантів).

Крім того, з метою профілактики правопорушень проведено ротатію 649 посадових осіб підрозділів кордону, 45 співробітників переміщено на посади, не пов'язані з охороною кордону, понижено на посадах 79 військовослужбовців, 454 військовослужбовців внаслідок грубих порушень правил прикордонної служби, службової невідповідності та особистої недисциплінованості звільнено з військової служби.

З метою запобігання корупції та підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи відповідно до наказу Держфінінспекції від 12 червня 2012 року № 488 проведено ротатію окремих керівників територіальних органів Держфінінспекції України.

Також у Державній службі України з контролю за наркотиками з метою забезпечення прозорості функціонування квотно-балансового та ліцензійного відділів, що мають найбільші ризики корупційних проявів, запроваджено знеособлену систему подання документів для отримання ліцензій.

Спеціальна перевірка осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування

Стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, згідно із Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції» проводиться спеціальна перевірка. Порядок організації проведення спеціальної перевірки затверджено Указом Президента України від 25 січня 2012 року № 33.

Спеціальну перевірку запроваджено з метою підвищення якості відбору кандидатів на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

Спеціальній перевірці підлягають відомості про притягнення особи до кримінальної відповідальності, наявність судимості, її зняття, погашення, про застосування до кандидата адміністративних стягнень за корупційні правопорушення, достовірність відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік, стан здоров'я кандидата, освіту, наявність у кандидата наукового ступеня, вченого звання.

Президентом України з метою спрощення процедури проведення спеціальної перевірки внесено зміни до згаданого Порядку організації проведення спеціальної перевірки, згідно з якими для цілей проведення спеціальної перевірки не вважається призначенням (крім призначення, які здійснюються Президентом України або Кабінетом Міністрів України): призначення в порядку переведення особи на іншу посаду в межах одного і того ж органу державної влади (державного органу) чи органу місцевого самоврядування, призначення в порядку переведення на роботу з одного органу державної влади (державного органу) до іншого органу державної влади, з одного органу державної влади (державного органу) до органу місцевого самоврядування, з органу місцевого самоврядування до іншого органу місцевого самоврядування, з органу місцевого самоврядування до органу державної влади (державного органу), а також призначення в порядку переведення особи, яка працювала в органі державної влади (державному органі), що припиняється, на роботу до іншого органу державної влади (державного органу), до якого переходять повноваження та функції органу державної влади (державного органу), що припиняється.

До проведення спеціальної перевірки залучаються Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство юстиції України, Міністерство доходів і зборів України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство освіти і науки України та відповідні органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, структурні підрозділи обласних, Київської, Севастопольської міської державної адміністрації.

Також на виконання положень Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» щодо проведення спеціальної перевірки відомостей про осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування:

Міністерство юстиції України затвердило 11 січня 2012 року Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, який почав функціонувати з 01 лютого 2012 року, та 23 березня 2012 року – Порядок проведення спеціальної перевірки наявності в осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, корпоративних прав;

Міністерство охорони здоров'я України 30 липня 2012 року видало наказ «Про порядок проведення медичного огляду та спеціальної перевірки особи, яка претендує на зайняття посади, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування»;

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України 10 вересня 2012 року видало наказ «Про Порядок проведення спеціальної перевірки відомостей щодо освіти, наявності наукового ступеня, вченого звання у осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування».

Особливості взаємодії органів державної влади (державних органів) та органів (підрозділів), які проводять спеціальну перевірку, під час проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад,

ДОКУМЕНТИ

перебування на яких становить державну таємницю, визначені спільним наказом Міністерства юстиції, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства оборони, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та Адміністрації Державної прикордонної служби від 31 жовтня 2012 року.

Також спільним наказом Міністерства юстиції України та Національного агентства України з питань державної служби від 29 листопада 2012 року № 1764/5/228 визначено Порядок звірки переліку осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які звільнені з посад у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, з відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні правопорушення. Така звірка проводиться з метою здійснення контролю за станом додержання посадовими особами державних органів та органів місцевого самоврядування положень статті 22 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» щодо звільнення осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

З результатами звірки у 2012 році було виявлено 43 випадки відсутності інформації у Нацдержслужби про звільнених осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

Загалом у період з 01 лютого по 31 грудня 2012 року здійснено 76027 спеціальних перевірок щодо кандидатів на посади, пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

За результатами проведення перевірки виявлено не повідомлені претендентами на службу факти притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення, наявності судимості – 37 осіб, факти притягнення до адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення – 23 особи, недостовірні відомості, зазначені в деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру – щодо 417 осіб, виявлення недостовірних даних про освіту, наявність наукового ступеня, вченого звання, підвищення кваліфікації щодо 34 осіб, не повідомлені дані щодо наявності корпоративних прав – щодо 28 осіб, виявлено інші, передбачені законодавством порушення – щодо 117 осіб.

Протягом вказаного періоду територіальними органами Міністерства юстиції з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, видано 75563 витяги на підставі запитів державних органів, органів місцевого самоврядування з метою проведення спеціальної перевірки відомостей про осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, та 3956 інформаційних довідок на підставі запитів фізичних осіб.

Крім того, Міністерством юстиції на підставі запитів Адміністрації Президента України, Апарату Верховної Ради України та Секретаріату Кабінету Міністрів видано 464 зазначених витяги.

Міністерством юстиції протягом березня – грудня 2012 року здійснено 3945 перевірок осіб на наявність у них корпоративних прав.

Національним агентством України з питань державної служби у 2012 році на виконання доручень Адміністрації Президента України та Кабінету Міністрів України окремо проведено 147 спеціальних перевірок відомостей, що подали кандидати на зайняття посад державних службовців в Адміністрації Президента України та Секретаріаті Кабінету Міністрів України.

Також Національним агентством України з питань державної служби відповідно до вимог пункту 18 Указу Президента України «Про Президентський кадровий резерв «Нова еліта нації» організовано проведення 194 спеціальних перевірок стосовно кандидатів, рекомендованих до кадрового резерву.

Службові розслідування

Відповідно до положень статті 22 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного правопорушення або невиконанню вимог Закону, за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції за рішенням керівника органу, в якому працює особа, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування, участь у якому мають брати представники підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції.

У зв'язку з цим державними органами протягом року забезпечувалося неухильне дотримання вимог Закону. Так, з метою своєчасного запобігання, виявлення та припинення службових правопорушень та злочинів, пов'язаних із співучастю військовослужбовців у незаконному переправленні через державний кордон осіб та контрабанди, корупційний діянь з боку посадових осіб Державної прикордонної служби України протягом 2012 року проведено 2687 перевірок порядку несення служби в пунктах пропуску через кордон та на ділянках відділів прикордонної служби, що на 30% більше, ніж у 2011 році.

За отриманими даними щодо можливих протиправних дій військовослужбовців та за результатами перевірок оперативно-службової діяльності підрозділів здійснено 2237 інформувальн керівництва органів Держприкордонслужби України (збільшення на 23%).

За наданою інформацією ініційовано проведення 1348 службових розслідувань (збільшення на 32%), за результатами яких притягнуто до дисциплінарної відповідальності 3288 осіб (збільшення на 37%), звільнено з лав Держприкордонслужби України 91 особу (на рівні минулого року), переміщено до інших місць служби 392 особи (на рівні минулого року), порушено 8 кримінальних справ (на рівні минулого року).

Попереджено 5 випадків потенційного конфлікту інтересів у Котовському, Донецькому, Сімферопольському та Житомирському прикордонних загонах.

У судовому порядку за порушення вимог антикорупційного законодавства України до адміністративної відповідальності притягнуто 6 військовослужбовців Державної прикордонної служби України.

Протягом 2012 року Сектором запобігання і виявлення корупції Державної служби України з лікарських засобів проводилися контрольно-наглядові заходи у формі службових розслідувань, документальних та візних перевірок. Зокрема, було проведено 3 службових розслідування, 14 планових та 8 позапланових візних перевірок. Також проведено 43 документальні перевірки дотримання посадовими особами центрального апарату та територіальних органів вимог законодавства, відомчих нормативно-правових актів тощо.

Зазначеним Сектором також здійснювалася робота у співпраці з спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, за результатами якої до правоохоронних органів було направлено 2 письмових повідомлення стосовно 9 посадових осіб, у дія яких містилися ознаки вчинення корупційних правопорушень.

Крім того, в Державній службі України з лікарських засобів та її територіальних органах з метою нейтралізації корупційних ризиків, за неналежне виконання службових обов'язків були притягнуті до дисциплінарної відповідальності у вигляді:

догани – 5 керівників та 17 інших співробітників територіальних органів;

заходів дисциплінарного впливу різного виду – 10 керівників та 62 інших співробітників центрального апарату та територіальних органів.

За інформацією Національного агентства України з питань державної служби у 2012 році було звільнено 123 особи, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які вчинили корупційні правопорушення.

Також з метою посилення заходів щодо запобігання та протидії корупції у Державній виконавчій службі України посада начальника сектору з питань запобігання корупції, за погодженням Міністра юстиції України, Голови Державної виконавчої служби України та Голови Служби безпеки України закріплена за штатним працівником Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України.

Упродовж 2012 року з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційних правопорушень, у Міністерстві юстиції та його територіальних органах проведено 48 службових розслідувань та 11 службових перевірок. За результатами вказаних розслідувань і перевірок фор-

мувались пропозиції щодо усунення причин і умов, які сприяли вчиненню корупційних правопорушень, інформація щодо одного працівника направлялась до правоохоронних органів.

Заходи щодо запобігання та протидії корупції в рамках міжнародного співробітництва

Співпраця з GRECO

Міністерство юстиції визначено відповідальним за співпрацю з Групою держав Ради Європи проти корупції (GRECO), та забезпечує системну роботу у вказаному напрямку.

У 2012 році Міністерством юстиції забезпечено участь делегації України у п'яти (54 – 58-му) пленарних засіданнях GRECO.

Також було підготовлено й передано до Секретаріату GRECO додаткову інформацію до Другого додаткового звіту України про виконання рекомендацій GRECO, наданих за результатами I та II раундів оцінювання. Зазначений звіт затверджено на 54-му пленарному засіданні GRECO, яке відбулося у березні 2012 року.

Під час 58-го пленарного засідання GRECO прийнято рішення щодо визначення України як держави, представники якої виступатимуть доповідачами щодо стану виконання Грузією рекомендацій, наданих за результатами Третього раунду оцінювання в частині криміналізації корупційних правопорушень.

Крім того, Міністерством юстиції підготовлено інформацію до Третього додаткового звіту України щодо стану виконання рекомендацій, наданих GRECO за результатами спільних I та II раундів оцінювання. Вказаний звіт було затверджено на 59-му пленарному засіданні GRECO, що відбулася в березні 2013 року.

З метою забезпечення виконання згаданих рекомендацій GRECO Міністерством юстиції у 2012 році розроблено законопроекти:

«Про про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо вдосконалення процедури здійснення конфіскації» (реєстр. № 1103 від 17 грудня 2012 року);

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження заходів кримінально-правового характеру стосовно юридичних осіб» (реєстр. № 2032 від 17 січня 2013 року);

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції» (реєстр. № 2033 від 17 січня 2013 року).

Співпраця в рамках Механізму огляду стану імплементації Конвенції ООН проти корупції

Протягом 2012 року вживалися заходи для подальшого забезпечення участі України в Механізмі огляду державами-учасницями стану імплементації Конвенції ООН проти корупції, запровадженого у липні 2010 року під егідою Управління ООН з наркотиків і злочинності.

Так, за результатами проведених жеребкувань експерти України здійснили огляд стану імплементації Конвенції у Чилі, Сербії (Розділ IV «Міжнародне співробітництво») та Російській Федерації (Розділ III «Криміналізація та правоохорона діяльність»).

У рамках здійснення вказаних оглядів у 2012 році відбулося 2 телефонні конференції з представниками всіх залучених до огляду відповідної держави сторін. Також відбулися візити українських експертів до Сербії (24-27 вересня 2012 року) та Російської Федерації (09 – 10 серпня), під час яких проведено консультації щодо окремих питань імплементації Конвенції.

У рамках здійснення огляду щодо стану імплементації Конвенції Україною у лютому 2012 року відбувся візит до нашої держави експертів Польщі, Словенії та Секретаріату Управління з наркотиків і злочинності ООН. Під час візиту експерти провели низку зустрічей з представниками Міністерства юстиції та інших державних органів, за результатами яких підготували проєкт відповідного звіту щодо України.

До робочих документів відновленого третього засідання Міжурядової робочої групи з огляду імплементації Конвенції ООН проти корупції, що відбулося 14 – 16 листопада 2012 року, включено резюме звіту щодо імплементації Україною Глав III та IV Конвенції ООН проти корупції.

У рамках вказаного засідання делегація Міністерства юстиції України провела зустріч з керівником Відділення з питань корупції та економічної злочинності Управління з наркотиків і злочинності ООН Дімітріосом Влазісом та експертом зазначеного Відділення Демостенісом Крісікосом. Під час зустрічі досягнуто домовленостей про проведення презентації згаданого звіту щодо нашої держави. Орієнтовно така презентація відбудеться у травні – червні цього року.

Співпраця в рамках Стамбульського плану дій по боротьбі з корупцією.

Під час 11-ої моніторингової зустрічі Стамбульського плану дій (22– 24 лютого 2012 року) українською делегацією поінформовано учасників заходу про стан виконання рекомендацій, наданих Україні за результатами другого раундів оцінювання у травні 2010 року. При цьому звернуто увагу на те, що з часу останньої моніторингової зустрічі у вересні 2011 року в Україні у сфері реалізації державної антикорупційної політики відбулися значні зміни, насамперед пов'язані зі схваленням Президентом України Національної антикорупційної стратегії на 2011 – 2015 роки та затвердженням Урядом Державної програми з її реалізації. Наголошено, що зазначені документи включають положення, спрямовані на продовження імплементації в національне законодавство положень міжнародно-правових актів у сфері запобігання і протидії корупції та реалізації рекомендацій експертів міжнародних організацій. Крім цього, поінформовано про прийняття Верховною Радою України нової редакції Закону України «Про державну службу» та про стан розгляду інших законопроектів, спрямованих на подолання корупції.

Під час зустрічі високого рівня «Зміцнення політичної волі для боротьби з корупцією у Східній Європі та Центральній Азії», організованої Організацією економічного співробітництва та розвитку, та 14-ої зустрічі Координаційної Групи Мережі по боротьбі з корупцією для Східної Європи та Центральної Азії OECD, що проходили у грудні 2012 року, їх учасників було поінформовано про продовження виконання Україною рекомендацій GRECO.

Співпраця з ПРООН

У 2012 році Міністерством юстиції спільно з Програмою розвитку ООН в Україні реалізовано проєкт «Зміцнення потенціалу державних і недержавних інституцій для підвищення прозорості та добробрядності в Україні».

У рамках цього проєкту проведено п'ять кузових семінарів-тренінгів, які охопили всі регіони держави та спрямовувалися на інформування представників територіальних управлінь юстиції та громадянського суспільства щодо аспектів антикорупційного законодавства. Під час цих семінарів не лише проведено роз'яснювальну роботу, а й обговорено проблемні моменти застосування Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». Результати обговорення враховано при підготовці проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення здійснення фінансового контролю за урегулювання конфлікту інтересів», що розроблявся Міністерством юстиції та 21 березня 2013 року внесений Урядом на розгляд Верховної Ради України. Крім цього, за результатами обговорення в рамках проєкту з ПРООН досягнуто домовленості щодо підготовки у 2013 році науково-практичного коментаря до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» та положень Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за корупційні правопорушення.

Ще одним результатом реалізації проєкту стало проведення оцінки функціональної спроможності Департаменту антикорупційного законодавства та законодавства про правосуддя Міністерства юстиції України у сфері формування та реалізації антикорупційних ініціатив. Результати оцінки наразі опрацьовуються вказаним Департаментом.

Крім цього, 20 липня 2012 року проведено «Круглий стіл» на тему: «Громадська антикорупційна експертиза: реалії сьогодення, перспективи розвитку», під час якого відбулося обговорення проблемних питань щодо здійснення громадської антикорупційної експертизи.

Співпраця з іншими організаціями

У рамках співпраці Державної прикордонної служби України з Місією Європейського Союзу з надання прикордонної допомоги Україні та Молдові було:

віддруковано 8 тис. примірників Порадника персоналу Державної прикордонної служби України з професійної етики та запобігання корупції, які надіслані до органів та підрозділів Державної прикордонної служби України;

розпочато проєкт «Розробка навчальної антикорупційної програми» за підтримки Місії Європейського Союзу з надання прикордонної допомоги Україні та Молдові, в рамках якого проведено 4 робочі зустрічі.

У рамках Програми «Партнерство заради миру» щодо формування системи прозорості та довіри у безпекових і оборонних інституціях України представниками Державної прикордонної служби України взято участь у проведенні другого етапу Самооцінки шляхом заповнення запитальника.

До участі у міжнародному співробітництві також долучались обласні державні адміністрації.

Так, представником Харківської обласної державної адміністрації проведена зустріч з керівництвом Департаменту контролю урядів провінцій Чжецзян Китайської Народної Республіки, під час якої сторони обмінялись досвідом у сфері державного управління та питаннях запобігання і виявлення корупції.

Вінницькою обласною державною адміністрацією в рамках Міжнародного форуму громадських ініціатив було проведено «Круглий стіл» на тему «Залучення громадськості до запобігання і протидії корупції. Український та міжнародний досвід», участь у якому взяли експерти з питань антикорупційної політики України, Республіки Молдова, Республіки Польща та Грузії. До участі у вказаному заході залучалися керівники органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, правоохоронних органів, особи, відповідальні за організацію роботи щодо запобігання корупції органів державної влади, та представники громадських організацій області. Всього у засіданні взяли участь 256 осіб.

Для висвітлення актуальних питань протидії корупції 25 квітня 2012 року за ініціативи Державної податкової служби України в Національному університеті ДПС України організовано та проведено Міжнародну науково-практичну конференцію на тему: «Актуальні проблеми протидії корупції в органах Державної податкової служби України» за участю Голови ДПС України, міжнародних експертів зі Сполучених Штатів Америки, Грузії та країн – членів ЄС, науковців, представників центральних органів виконавчої та судової влади, громадськості. На конференції обговорено питання законодавчого забезпечення протидії корупції в діяльності органів ДПС України, узагальнено зарубіжний і вітчизняний досвід попередження корупційних правопорушень у діяльності фінансових і податкових органів, надано оцінку співпраці органів ДПС та інших структур державної влади з міжнародними інституціями з питань протидії корупційним проявам.

Співпраця з громадськими організаціями

Міністерством юстиції протягом 2012 року забезпечено системну співпрацю з представниками громадського суспільства з метою обговорення та пошуку спільних шляхів вирішення актуальних проблем державної антикорупційної політики, а також координації здійснення такої діяльності іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади.

Серед кола питань, які потребували вирішення, насамперед слід виокремити питання підвищення ефективності реалізації Національної антикорупційної стратегії на 2011 – 2015 роки, схваленої Указом Президента України від 21 жовтня 2011 року № 1001, та Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011 – 2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2011 року № 1240, шляхом залучення представників громадянського суспільства.

Відтак у 2012 році Міністерством юстиції у співпраці з Всеукраїнською громадською організацією «Всеукраїнська Спеціальна Колегія з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю» організовано два круглі столи – «Шляхи впровадження Національної антикорупційної стратегії на 2011–2015 роки. Роль інститутів громадянського суспільства» та «Ефективність реалізації завдань, передбачених Державною програмою щодо запобігання і протидії корупції на 2011 – 2015 роки».

До участі в заході залучалися представники низки інститутів громадянського суспільства, діяльність яких спрямована на запобігання корупції, а також державних органів, відповідальних за виконання заходів зазначеної Державної програми, у співпраці з громадськістю.

За результатами напрацьовано низку пропозицій представників громадянського суспільства щодо удосконалення Державної програми.

Водночас протягом року Міністерством юстиції ефективно залучалась міжнародна технічна допомога, що надало змогу реалізувати такі заходи:

- п'ять кузових семінарів-тренінгів, організованих спільно з Програмою розвитку ООН в Україні, про які зазначалося вище;

- регіональну конференцію із залученням представників низки громадських організацій та державних органів у рамках проєкту «Ефективне управління та боротьба з корупцією в країнах Східного Партнерства» на тему: «Кращий досвід розробки, імплементації та моніторингу антикорупційних політик». Під час конференції обговорювалися питання важливості обізнаності суспільства щодо кроків, які здійснюються в державі для подолання корупції, у тому числі необхідності відповідної правої освіти громадянського суспільства з метою створення негативного ставлення до проявів корупції та послідовного продовження громадянським суспільством антикорупційної політики держави. Порушувалося питання ефективного моніторингу та звітування щодо результатів виконання антикорупційних планів державою та необхідності запровадження електронної системи обміну даними між органами влади, які залучені до виконання антикорупційних заходів. За результатами обговорення узагальнено основні завдання і напрямки вдосконалення формування та реалізації державної антикорупційної політики, які, незважаючи на певні особливості, є загальними для всіх держав-учасниць регіональної конференції;

- в рамках здійснення правової освіти населення в частині поширення знань з питань антикорупційного законодавства та формування нетерпимості до проявів корупції у м. Севастополі під час Всеукраїнського тижня правових знань Міністерством юстиції із залученням допомоги ОБСЄ проведено круглий стіл на тему: «Освіта з прав людини. Запобігання та попередження корупції», в якому взяли участь представники Головного управління юстиції у м. Севастополі, Головного управління юстиції в Автономній Республіці Крим, представники правоохоронних органів, органів державної влади та правозахисних громадських організацій.

Окрім того, представники Міністерства юстиції взяли участь у круглому столі в Національній академії державного управління при Президенті України на тему: «Роль та участь громадськості в процесі розробки, впровадження та контролю за виконанням державної антикорупційної політики на регіональному рівні».

Відповідно до пункту 25 Плану заходів щодо попередження та профілактики корупційних правопорушень в апараті Міністерства юстиції, територіальних органах юстиції та центральних органах виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції, на 2012 рік, затвердженого наказом Міністерства юстиції від 27 лютого 2012 року № 330/5, Міністерство юстиції забезпечує інформування громадськості через друковані засоби масової інформації, радіо та телебачення про негативний вплив корупції на авторитет державної влади і суспільства.

При цьому тематика виступів та публікацій обиралася, виходячи з актуальності питань застосування антикорупційного законодавства.

Так, на телебаченні здійснено виступи щодо:

- проведення спеціальної перевірки стосовно претендентів на публічну службу, а також декларуваних особами, уповноваженими на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, своїх доходів та витрат (телевізійний канал «24»);

ДОКУМЕНТИ

- запровадження Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення (телевізійні канали «Інтер» та «ТБІ»);
- обговорення питання запобігання і протидії корупції в контексті звіту про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції на 2011 рік (телевізійний канал «5 канал» – програма «Республіка з Анною Безулик», телевізійний канал «Рада» – програма «Точка зору»);
- проблемних питань застосування антикорупційного законодавства (телерадіокомпанія «Київ» – телепередача «Громадська приймальня», Київська державна телерадіокомпанія – телепередача «Місце зустрічі – Хрещатик, 26»).

Також здійснено виступ на радіо на тему «Антикорупційна політика» (телерадіокомпанія «ЕРА»).

Крім того, забезпечено розміщення статей фахівців центрального апарату Міністерства юстиції з антикорупційної тематики у виданнях:
- «Юридичний вісник України» на тему: «Запобігання корупції в органах державної влади шляхом проведення спеціальної перевірки»;
- «Юридична газета» на теми: «Національна антикорупційна стратегія України як один з головних елементів антикорупційної політики», «Антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції», «Проблемні питання застосування Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»»;
- «Бюлетень Міністерства юстиції України» на тему: «Вимоги щодо декларування майна, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру та оприлюднення декларацій».

З початку року фахівцями територіальних органів юстиції здійснено близько 1500 виступів з антикорупційної тематики в засобах масової інформації.

Таким чином, Міністерством юстиції до основних заходів з питань запобігання і протидії корупції за участю представників громадського суспільства залучалися й представники низки державних органів. Зазначений підхід дозволив запровадити діалог між державними інституціями та громадськістю при реалізації антикорупційних ініціатив, у тому числі й щодо формування у суспільстві негативного сприйняття корупції.

Іншими центральними органами виконавчої влади також проведено спільні з громадськістю обговорення антикорупційної тематики із приділенням уваги пропагуванню правомірної поведінки.

У квітні 2012 року в Міністерстві екології та природних ресурсів проведено розширені зустрічі з представниками інститутів громадянського суспільства, під час якої йшлося про важливість активної участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції.

Українською Федерацією роботодавців охорони здоров'я із залученням громадськості організовано спеціальний семінар з питань протидії корупції у сфері охорони здоров'я для представників лікувально-профілактичних закладів міста Києва, в якому взяла участь 187 осіб.

За ініціати Державної податкової служби України у Національному університеті ДПС України 25 квітня 2012 року проведено міжнародну науково-практичну конференцію на тему: «Актуальні проблеми протидії корупції в органах державної податкової служби України» за участю міжнародних експертів із Сполучених Штатів Америки, Грузії, країн-членів ЄС, науковців, представників центральних органів виконавчої влади та представників громадськості.

Державною службою інтелектуальної власності України питання поширення ідеї нетерпимості до проявів корупції та пропагування переваг правомірної поведінки порушувалося під час проведення трьох семінарів для студентів Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка, Київського національного університету культури і мистецтв та Київського національного торговельно-економічного університету.

Органами державної статистики з початку 2012 року проведено 157 семінарів, занять, лекцій, круглих столів, 24 засідань колегій і тематичних нарад, на яких розглядався стан протидії корупції.

Антикорупційна тематика активно висвітлювалася центральними органами виконавчої влади в засобах масової інформації.

Державний комітет телебачення і радіомовлення наказом від 02 лютого 2012 року № 20 затвердив План заходів, спрямованих на виконання завдань, передбачених Державною програмою щодо запобігання і протидії корупції на 2011–2015 роки. Вказаний наказ передбачає широке висвітлення у засобах масової інформації антикорупційних заходів, що вживаються органами державної влади.

Відповідно, питання антикорупційної діяльності висвітлюються державними, обласними та регіональними телерадіокомпаніями. Держкомтелерадіо України надає рекомендації та методичну допомогу державним телерадіокомпаніям при формуванні спеціальних планів щодо виготовлення теле- і радіопрограм з питань запобігання і протидії корупції.

Варто зауважити, що державні телерадіоорганізації розміщують соціальну рекламу щодо пропагування антикорупційної поведінки – ролик «Твоє «Ні» має значення». Національна телекомпанія України демонструвала рекламні ролики «Корупція руйнує державу», «Якість життя вища, коли нема корупції».

Представниками органів Державної податкової служби опубліковано у засобах масової інформації 1800 статей та повідомлень на антикорупційну тематику, здійснено понад 3700 виступів на телебаченні та радіо.

Поширення інформації щодо запобігання і протидії корупції у засобах масової інформації практикується й іншими центральними органами виконавчої влади.

Питання співпраці з громадськими організаціями з метою поширення нетерпимого ставлення до проявів корупції є предметом діяльності місцевих державних адміністрацій.

Рівненською обласною державною адміністрацією на робочих нарадах з представниками громадських організацій, при проведенні обласних спортивно-масових, культурних та інших заходів здійснюється робота, спрямована на формування знань, морально-психологічних установок щодо неприпустимості вчинення корупційних діянь та інших правопорушень у різних сферах суспільної діяльності. Серед низки проведених адміністрацією заходів також загальнообласний День інформування населення на тему: «Робота органів влади у сфері протидії корупції: регіональний аспект».

Сумською обласною державною адміністрацією проведено 4 засідання у форматі «круглих столів» із роз'яснення антикорупційного законодавства, практичних аспектів його застосування та формування у громадськості ідеї нетерпимості до проявів корупції. Також організовано систематичне проведення в навчальних закладах області інформаційно-просвітницької роботи зазначеного спрямування серед студентської та учнівської молоді. Крім цього, у липні 2012 року на засіданні колегії адміністрації оприлюднено результати проведеного соціологічного дослідження щодо стану поширення корупції в області, за результатами обговорення якого керівникам місцевих органів виконавчої влади надано доручення щодо удосконалення роботи у вказаній сфері.

Представники Одеської обласної державної адміністрації взяли участь у всеукраїнській конференції «Протидія корупції – європейський вибір», організований Всеукраїнською громадською організацією «Координаційний центр сприяння протидії корупції», семінари для громадських активістів із практичного застосування антикорупційного законодавства та законодавства про інформацію. Також адміністрацією досягнуто домовленостей із Місією ЄС з надання допомоги на кордонах Молдови та України (EUBAM) щодо реалізації низки спільних антикорупційних ініціатив, у тому числі у співпраці із громадськістю.

Черкаською обласною державною адміністрацією проведено із залученням представників громадськості понад 30 короткострокових тематичних семінарів та засідань у форматі «круглого столу» щодо застосування антикорупційного законодавства.

Кіровоградською обласною державною адміністрацією організовано обговорення із громадськими організаціями питання забезпечення ефективної взаємодії неурядових організацій, органів влади та правоохоронних органів при реалізації державної антикорупційної політики. За результатами обговорення головою адміністрації видано розпорядження від 24 квітня

2012 року № 210-р щодо утворення робочої групи з реалізації ініціативи громадськості стосовно удосконалення ефективності вказаної взаємодії.

Регулярно проводяться подібні заходи Закарпатською та Чернівецькою обласними, Київською міською державними адміністраціями. Севастопольською міською державною адміністрацією заходи з обговорення антикорупційної тематики із громадськістю проводилися тричі.

Головою Дніпропетровської обласної державної адміністрації видано розпорядження від 07 червня 2012 року № Р-402/0/3-12 «Про забезпечення відкритості діяльності органів виконавчої влади та поінформованості громадськості про здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції», на виконання якого діяльність місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у вказаній сфері постійно висвітлюється у регіональних засобах масової інформації.

Із залученням громадських організацій розроблено проекти регіональних програм щодо запобігання і протидії корупції.

Варто зауважити, що органи виконавчої влади співпрацю з громадськістю у вказаній сфері зосередили також на налагодженні каналів зворотного зв'язку з населенням, розміщенні відповідної інформації на офіційному веб-сайті та/або шляхом участі громадськості у роботі відповідних консультативно-дорадчих органів (переважно громадських рад) при відповідних органах. Це стосується Міністерства оборони, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державної служби фінансового моніторингу України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Тернопільської, Дніпропетровської обласних державних адміністрацій.

При цьому в рамках громадських рад при деяких державних органах створено комісії чи комітети, предметом компетенції яких є питання запобігання і протидії корупції. Така практика має місце в Міністерстві юстиції, Державній податковій службі України, Рівненській, Житомирській та Дніпропетровській обласних державних адміністраціях.

За результатами обговорення антикорупційної тематики громадською радою при Державній реєстраційній службі прийнято рішення про залучення до роботи з роз'яснення законодавства у сфері боротьби з корупцією, формування у суспільстві нетерпимого ставлення до цього явища інститутів громадянського суспільства, представників яких делеговано до членства у вказаній раді.

4. Результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції.

У 2012 році в рамках вивчення корупції в Україні проведено низку соціологічних досліджень громадськими організаціями та органами державної влади.

1. Представники **Європейської дослідницької асоціації** презентували загальноукраїнське експертне опитування представників підприємств-забудовників, проведене у грудні 2012 року за підтримки програми «Громадське суспільство та належне врядування» Міжнародного фонду «Відродження» щодо впливу на рівень корупції в будівництві положень ухваленого в 2011 році Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Результати дослідження засвідчили, що порівняно з 2008 – 2009 роками у 2012 році зменшилась частка підприємств, які розпочали будівництво без реєстрації декларації про початок виконання будівельних робіт. Ця сама тенденція спостерігалась і у дослідженнях минулих років. Однак, незважаючи на спрощення отримання дозволів на право виконання підготовчих та будівельних робіт, 18% компаній все ще розпочинають будівництво без відповідних документів.

У 2012 році порівняно з 2008 – 2009 роками зменшилась загальна середня кількість візитів до дозвільних органів на різних етапах отримання дозволів на будівництво, а також тривалість окремих етапів.

Суттєво знизився середній показник частоти звернень з метою отримання права на виконання підготовчих та будівельних робіт (дозволу на будівництво) без відведення землі (до 4,8 візитів у 2012 році проти 11,6 візитів у 2008 році) відповідно. Майже втричі скоротився термін отримання дозволу на будівництво, з моменту подачі до інспекції державного архітектурно-будівельного контролю декларації про початок виконання будівельних робіт – до реєстрації декларації (або відмови) на виконання будівельних робіт – майже втричі, зі 106 днів у 2009 році до 38 днів у 2012.

Варто, однак, зазначити, що скорочення термінів ще не досягло декларованого новим Законом рівня:

10 днів, протягом яких забудовник має отримати вихідні дані та технічні умови;

10 днів на перевірку та реєстрацію поданої декларації на право виконання будівельних робіт;

10 днів для прийняття рішення про реєстрацію (відмову в реєстрації) декларації про готовність об'єкта до експлуатації, видачу (відмову у видачі) сертифіката;

10 днів на підключення об'єкта до інженерних мереж з дня звернення замовника до відповідних органів.

Також не досягнуто виконання поставленого Законом скорочення реального часу дозвільних процедур до 2-х місяців.

Респонденти вважають рівень корумпованості органів влади, відповідальних за надання документації/видачу дозволів на будівництво, досить високим. Найбільше корумпованими, на думку респондентів, є ті, які відповідають за прийняття об'єктів в експлуатацію (на думку 62% респондентів) та за підключення до інженерних мереж (66% респондентів). Дещо менш корумпованими сприймаються органи, що відповідають за отримання вихідних даних та технічних умов, проведення експертизи проектної документації та надання дозволів на виконання будівельних робіт, проте навіть ці інстанції вважають корумпованими 52 – 53% респондентів.

Однак, порівняно з 2008 – 2009 роками, у 2012 році респонденти оцінюють рівень поширеності корупції значно нижче. Це найбільше помітно у сфері отримання права на виконання підготовчих та будівельних робіт (47% респондентів вважають, що корупції у цій сфері немає або вона не поширена – проти 29% у 2009 році).

Проте загалом найбільша частка респондентів не бачать ані суттєвого зникнення, ані суттєвого зростання рівня корупції у сфері отримання дозволів на будівництво за період з ухвалення Закону.

Порівняно з 2008 – 2009 роками корупційні практики в 2012 році – вимагання (здринчівство), добровільне хабарництво або використання особистих зв'язків – все більш поширювалися як за умови отримання дозвільних документів на будівництво за традиційною схемою, так і за умови звернення до центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП). Однак треба відзначити, що власний досвід стикання респондентів з корупцією у будівельній сфері свідчить, що за умови звернення до ЦНАП таких випадків траплялося менше.

Найпоширеніша корупційна практика – використання особистих зв'язків – використовувалась у 51% випадках отримання дозволів традиційним шляхом і у 34% – за умови звернення до ЦНАП.

Аналогічна різниця і у випадках вимагання хабара: з вимаганням стикалися 16% респондентів, які користувалися ЦНАП, і 37% респондентів, які користувалися традиційною системою отримання дозволів. Добровільно пропонували хабар 12% респондентів, які користувалися ЦНАП, та 31% респондентів, які користувалися традиційною системою.

Неофіційні платежі на різних етапах будівництва коиливались у 2012 році на рівні 2,5 – 6% від загальної вартості кошторису останнього зданого проекту.

Жоден з учасників опитування не подавав офіційні скарги у разі стикання з корупцією, хоча у 2012 році і зменшилась кількість тих, хто вважає подання скарги марною справою – з 60% у минулому періоді до 19%. При цьому основною причиною неподання скарги у 2012 році стала відсутність необхідності у цьому, тоді як у основна причина неподання скарг у 2008 – 2009 роках полягала в тому, що респонденти вважали це марною справою або ж боялися, що це налаштує чиновника проти них.

27% респондентів у 2012 році вважають, що український уряд бореться з корупцією у будівництві. Це значно вище показника 2008 і 2009 років, коли частка таких респондентів становила 8% та 15% відповідно. При

цьому значно зросла частка тих, хто вважає дії українського уряду у боротьбі з корупцією ефективними (62% у 2012 році порівняно з 36% у 2009 році).

74% респондентів позитивно оцінюють Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності». 18% респондентів вважають, що жодна з змін, внесених Законом у дозвільні процедури, не вплинула на зменшення рівня корупції в будівництві.

Обізнаність респондентів про існування ЦНАП значно зросла порівняно з 2008 – 2009 роками: з 39% у 2009 році до 59% – у 2012 році. Одночасно зменшилась частка тих, хто лише чув про існування таких центрів, проте не знає подробиць їх роботи.

Послугами ЦНАП у 2012 році користувались майже 2/3 респондентів – 62%. Це значно більше за показник 2008 – 2009 років. Респонденти, які не користувалися послугами ЦНАП, вважають цю систему менш ефективною, ніж традиційна, або взагалі зайвою ланкою. При цьому, як і в минулі роки, більшість респондентів вважає, що ЦНАП може зменшити рівень корупції – так вважають 79% опитаних у 2012 році.

ЦНАП показали свою ефективність на етапі декларування – отримання права на підготовчі та будівельні роботи. За умови звернення до ЦНАП, середня кількість днів на отримання права на виконання будівельних робіт для об'єктів I-III категорій у 2012 році була значно меншою, ніж за традиційної системи: лише 26 днів проти 38 (20 днів для об'єктів категорій).

При цьому, як і в минулі роки, більшість респондентів вважає, що ЦНАП може зменшити рівень корупції – так вважають 79% опитаних у 2012 році.

2. **Центром Разумкова** у 2012 році також проводилися соціологічні дослідження на антикорупційну тематику.

Так, соціологічною службою Центру з 24 по 29 лютого 2012 року проведено соціологічне дослідження на тему: «Чи є корумпованою система оформлення прав власності на землю?».

Було опитано 2008 респондентів віком від 18 років у всіх областях України, Києві та АР Крим за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Теоретична похибка вибірки (без урахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Результати дослідження:

Корупції немає	Трапляються окремі випадки корупції	Корупція є досить поширеною	Ця система є цілком корумпованою	Важко відповісти
2,7	16,7	30,7	27,8	22

Також соціологічною службою Центру Разумкова проводилось з 31 травня по 6 червня 2012 року дослідження на тему: «Якою є найголовніша причина складної соціально-економічної та політичної ситуації в Україні?».

Було опитано 2009 респондентів віком від 18 років у всіх областях України, Києві та АР Крим за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Теоретична похибка вибірки (без урахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Результати дослідження:

Високий рівень корупції	31,3
Переважають у керівництва держави особистих інтересів над суспільними	18,2
Ігнорування представниками влади Конституції та законів України	14,4
Неефективне управління державою через некомпетентність її керівництва	13,3
Недосконалість чинної Конституції України	4,1
Я не вважаю ситуацію складною	7,4
Інше	0,6
Важко відповісти	10,7

3. За даними, оприлюдненими **Інститутом соціології НАН України**, понад 70% українців вважають, що більшість людей готові піти на злочин заради особистої вигоди. Найбільше впевнена у такому твердженні молодь (75,5%) з Півдня (74%).

Сегменти тих, хто згоден з думкою про те, що більшість людей готові піти на нечесний вчинок заради вигоди: віковий розріз (2012р.) %	
Люди старшого віку	68,3 %
Люди середнього віку	68,7 %
Молодь	77,5 %

Опитування було проведене у 2012 році Інститутом соціології НАН України відповідно до міжнародного порівняльного проекту «Соціологічний моніторинг «Українське суспільство», який реалізовувався з 1992 року.

4. Слід також звернути увагу на проведене у 2012 році **Сумським державним університетом** на замовлення Сумської обласної державної адміністрації соціологічне дослідження з питань поширення на території області корупції, з'ясування причин та умов, що їй сприяють.

Результати проведеного дослідження були оприлюднені та обговорені 26 липня 2012 року на засіданні колегії Сумської обласної державної адміністрації під час розгляду питання про стан виконання антикорупційного законодавства на території Сумської області.

Відповідно до результатів вищезазначеного соціологічного опитування кожен третій з опитаних (31,22%) на питання: «Хто повинен перш за все боротися з корупцією?» зазначив, що це має бути справою самих громадян.

Стосовно того, хто найчастіше вимагає матеріальних благ у громадян під час вирішення їх питань, більше 34 % респондентів відповіли, що це – чиновники, 32% – працівники ДАІ, 27% – лікарі.

Кожен третій житель області вважає перелогою у боротьбі з корупцією небажання відповідних органів виявляти корупціонерів (33,02%) та фактичну недоторканність депутатів і високопосадовців (31,64%).

Під час дослідження опитаним було запропоновано також визначити, які саме органи, з їх точки зору, є найбільш корумпованими.

На думку громадян, до найбільш корумпованих органів більше 45% респонденти відносять правоохоронні органи, а 28% – лікувальні заклади.

На основі результатів цього дослідження можна констатувати, що прояви корупції окреслюються респондентами в різних сферах життя.

Проведені соціологічні дослідження лише підтвердили наявну в державі проблему корупції та вказали на необхідність подальшого вдосконалення антикорупційного законодавства в рамках виконання рекомендацій міжнародних організацій.

5. Інформація про стан реалізації визначеної Президентом України антикорупційної програми

З метою вдосконалення правових та організаційних засад запобігання та протидії корупції 21 жовтня 2011 року Президент України своїм Указом № 1001 схвалив Національну антикорупційну стратегію на 2011–2015 роки.

Метою Національної антикорупційної стратегії є зменшення рівня корупції в Україні шляхом усунення передумов її виникнення через запровадження превентивних заходів, зміцнення режиму законності, а також формування у суспільстві нетерпимого, негативного ставлення до корупції як суспільно небезпечного явища за допомогою спільних зусиль державних та громадських структур, за участю міжнародних організацій.

Національна антикорупційна стратегія передбачає, що оцінка ефективності її реалізації має ґрунтуватися на результатах виконання Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011 – 2015 роки.

Така Державна програма затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2011 року № 1240, детальна інформація про виконання якої у 2012 році міститься у додатку до звіту.

Додаток — на сайті «УК»